

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO

SENATAS

TEIKIMAS

LIETUVOS MOKSLO PREMIJŲ KOMISIJAI

2022 metų Lietuvos mokslo premijų konkursui

2022 m. rugsėjo 22 d.

Kaunas

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto senatui pristatytas mokslininkų grupės – prof. dr. Mindaugo Malakausko, doc. dr. Aleksandr Novoslavskij, doc. dr. Sigitos Ramonaitės ir dr. Jurgitos Aksomaitienės – mokslo darbų ciklas „Veterinarijai ir maisto saugai aktualūs patogenai: nuo Petri lėkštelės iki bakterijų genomo tyrimų“.

Šis darbas, apžvelgiantis autorių grupės daugiau nei 20 *Clarivate Analytics WoS* bazės mokslo publikacijų, turinčių citavimo indeksą, yra 11 metų (2010–2021 metai) kryptingos mokslinės veiklos veterinarijos mokslų kryptyje rezultatas.

Mokslo darbų ciklą sudaro paskelbtų publikacijų apžvalga, kurioje analizuojama kampilobakterijų, jersinijų bei vis daugiau dėmesio sulaukiančių arkobakterijų paplitimas gyvūnų, maisto žaliavų ir aplinkos šaltiniuose, šių patogenų savybės ir plitimas maisto gamybos grandinėje, įtaka maisto saugai ir sąsajos su žmonių žarnyno infekcinėmis ligomis nagrinėjant molekulinės epidemiologijos duomenis, kampilobakterijų genomų ypatumai bei patogenų atsparumas antimikrobinėms medžiagoms.

Autorių mokslo darbų ciklą sudarančias publikacijas jungia nagrinėjama veterinarijai ir maisto saugai aktualių patogenų problematika. Daugeliu atveju – tai Lietuvoje pirmieji duomenys, leidžiantys įvertinti *Campylobacter* spp., *Yersinia* spp. ir *Arcobacter* spp. patogenų paplitimą ir plitimą maisto gamybos grandinėje taikant molekulinės epidemiologijos įrankius. Darbų ciklui būdingas išskirtinumas – taikomieji veterinarijos mokslo krypties tyrimai apima molekulinės biologijos metodų taikymą tiriant zoonozių sukėlėjų paplitimą tarp gyvūnų bei jų perdavimo kelius žmogui per gyvūninės kilmės produkciją. Fundamentalūs tyrimai yra sutelkti į kampilobakterijų epidemiologiją, kai taikant genų sekoskaitą yra tiriama bakterijų paplitimas bei atsparumo antimikrobinėms medžiagoms paplitimo mastas, o pastaraisiais metais plėtojama kryptis, apimanti viso genomo sekoskaita pagrįstą palyginamąją kampilobakterijų bei arkobakterijų genomine analizę tiriant atsparumo antimikrobinėms medžiagoms bei virulentiškumo genus ir jų specifinius funkcinius ypatumus. Atlikti moksliniai tyrimai prisideda tobulinant prevencines patogenų kontrolės priemones, nustatant rizikos valdymo galimybes ir pirmiausia akcentuojant produkcijos gyvūnų bandų ir paukščių pulkų užkrėstumą patogenais ir tolesnį jų plitimą.

Pateikiamų darbų svarbą pabrėžia ir tarptautinis jų pripažinimas: atliekami tyrimai yra tarptautinių projektų metu ar su užsienio partneriais vykdytų mokslinių tyrimų rezultatas bei šių rezultatų platus pristatymas (daugiau kaip 50) tarptautinėse konferencijose, o kai kurie žodiniai pranešimai yra nominuoti kaip vieni geriausių. Šios mokslininkų grupės darbai yra cituojami kitų užsienio autorių mokslo publikacijose, apžvalginiuose tyrimuose. Mokslininkų grupės citavimų skaičius liudija reikšmingą jų darbų sklaidą veterinarijos mokslų kryptyje: iš viso 709 citavimai.

Lietuvos sveikatos mokslų universiteto senatas, įvertinęs atliktų darbų visumą, konstatuoja, kad minėti darbai reikšmingi veterinarijos krypties mokslo raidai nacionaliniu ir tarptautiniu mastu.